

Kultur- och fritidsnämnden

Annika Magnusson
Utvecklingsledare
annika.magnusson@ekero.se

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsberättelse 2022

Dnr KFN23/3

1. Året i korthet

Årets resultat

Bruttokostnaden för året är 95,8 mnkr. Nettokostnaden är 71,8 mnkr, vilket är ett mindre underskott med 0,4 mnkr jämfört budgeterade 71,4 mnkr. Underskottet beror huvudsakligen på uppbokning av kostnaden för höstens aktivitetsstöd 1,2 mnkr. Tidigare år har bokföring skett med en termins fördröjning.

Ekebyhovs slott visar ett underskott på 0,5 mnkr då årets fyra första månader hade tydlig pandemieffekt. Enheten idrotts- och fritidsanläggningar visar ett mindre underskott om 0,1 mnkr varav 1 mnkr i underskott för drift av anläggningar och ett överskott för uppstartsarbetet kring badhuset 0,9 mnkr.

Måluppfyllelse

I en sammanslagning av Kultur- och fritidsnämndens mätbara mål för mandatperioden, uppnår Kultur och fritidsnämnden ett snitt på 0,98 poäng i grad av måluppfyllelse för verksamhetsår 2022, vilket innebär att alla mål för mandatperioden, utom ett är uppnådda. För 2021 låg snittet på 0,88 poäng. Vid en hel poäng är samtliga mål uppnådda. Det mål som inte uppnåtts kommer arbetas vidare med under kommande mandatperiod. Det avser målet om att "Behålla och utveckla området på och kring Skå flygfält (kommunens mark)".

Ekeröalliansens mål för mandatperioden till Kultur- och fritidsnämnden lade stor vikt på att skapa förutsättningar för ett starkt civilsamhälle. En rad åtgärder och utvecklingsprojekt har bedrivits inom ramen för detta arbete. Den samlade bedömningen är att flera framförflyttningar har skett under mandatperioden på området. Se bilaga 5.

Prioriterade uppdrag och satsningar

Årets budget förstärktes med 0,1 mnkr till verksamhetsstöd för föreningsdriven verksamhet. Förstärkningen finansierade de ökade antalet föreningsaktiviteter i barn och

ungdomsföreningar. Därutöver erhöles 2,5 mnkr där 0,5 mnkr avsåg ökade driftskostnader för KOM-huset, samt 2 mnkr för uppstartskostnader för badhuset där förskjutning av arbetsprocessen har lett till ett överskott på 0,9 mnkr.

Kommunstyrelsen beslutade under året om resursförstärkning till nämnden genom ianspråktagande av budgetmarginalen 150 tkr för bidrag till fyllnadsmassor till ridstig.

Resultat av årets internkontroll

Årets internkontroll avsåg efterlevnad av rutinerna för integritetsskyddade personuppgifter enligt lagen om dataskyddsförordningen (GDPR). Kontrollen genomfördes enligt plan och resultatet var utan anmärkning. Nämnden informerades om resultatet under hösten.

2. Verksamhetsuppföljning

Målområde: Medborgarna ska ha tillgång till mångsidig, flexibel och attraktiv biblioteks- och kulturverksamhet.

Bibliotek och Kulturhus

Under året har biblioteket kunnat återgå fullt ut till ordinarie verksamhet utan pandemirelaterade begränsningar.

Biblioteket har ökat tillgängligheten till biblioteksverksamhet för invånarna både geografiskt och målgruppsmässigt. Ett förtroendebibliotek, Adelsö bibliotekshörna, har inrättats i Hovgårdens informationscentrum. I biblioteksundersökning som genomfördes under året angav invånare bosatta i kommunens ytterområden att de skulle låna mer om biblioteket låg närmare. Vidare har förskolebibliotek inrättats i Munsö-, Färentuna-, och Sundby skola som förskolor i områden kan besöka och låna böcker.

Namnbyten av biblioteken har genomförts med start från 1 januari 2023. Barnens eget bibliotek i Stenhamra har bytt till Stenhamra bibliotek. Syftet är att namnet bättre ska signalera att biblioteket har alla invånare som målgrupp. Biblioteket i Ekerö centrum har bytt till Ekerö bibliotek.

Målområde: Medborgare, med fokus på barn och ungdomar, har tillgång till kulturell verksamhet av god kvalitet.

Kulturskola

Kulturskolan har varit igång med full verksamhet under året. Publikframställningar och orkesterverksamhet som under pandemin varit kraftigt begränsade återupptogs

Under loven har olika kortkurser genomförts, t ex låtskrivarkurser, bild och form och film och animation. Kurserna ligger utanför ordinarie terminsutbud. Det finns stort intresse för kortkurserna som blir fullbokade. Elevantalet för ordinarie terminsutbud ligger fortfarande på en lägre nivå än 2020 vilket bedöms vara en kvarvarande effekt av pandemin. Kulturskolan arbetar med att marknadsföra verksamheten för att nå nya elever.

Målområde: Ungdomar har tillgång till mötesplatser som svarar mot ungdomars behov.*Fritidsgårdar*

Besökstalen är tillbaka på samma nivåer eller högre som innan pandemin. Könsfördelningen på gårdsbesökarna är 50/50 vilket är utmärkande för Ekerö kommuns fritidsgårdar. Det är ett resultat av medvetet arbete för att nå ut och välkomna alla ungdomar i kommunen. Motsvarande siffror för riket ligger omkring 35% för flickor och 65% pojkar.

Nytt för fritidsgårdsverksamheten är att den från och med första maj tog över ansvaret för uppsökande fältarbete mot unga i riskzon från Socialtjänsten. Fältarna har varit ute sex kvällar per vecka. De stöttar även skolorna i hur de kan arbeta med unga i riskzon för att förbättra förutsättningarna för en lyckad skolgång.

Badhusbygget med sprängningar och borringar samt ianspråktagande av mark utanför fritidsgården har påverkat både arbetsmiljön för personal och fritidsgårdsmiljön generellt för ungdomarna i Tråkvista fritidsgård. Fritidsgårdens utemiljö som under säsong används mycket har blivit kraftigt begränsad av badhusbygget och kommer fortsatt vara så efter badhusets färdigställande.

Målområde: Medborgarna, med fokus på barn och unga, har tillgång till ett brett utbud av idrott, friluftsliv och fysiska aktiviteter.*Idrottsanläggningar*

Aktivitetsantalet för barn- och ungdomsverksamhet i föreningsregi har ökat och låg 2022 högre än åren före pandemin. Det medför att Idrottsanläggningarnas bokningar har ökat med ca 4000 timmar sedan 2021.

KOM-husets konferensrum har successivt fått en högre bokningsgrad sedan öppnandet. Av de tio kontorsplatserna hyrs i nuläget fyra platser ut. Inbjudningar om att hyra kontorsplatser har gått till idrottsföreningar. Kultur- och fritidsförvaltningen har mött stor nöjdhet från föreningarna för KOM-huset inklusive omklädningsrummen, förråd och övriga utrymmen.

Förberedelser för badhusets öppnande har pågått under året, med bland annat beräkningar av förväntade drifts- och lönekostnader samt att inköp har gjorts. Slutbesiktning görs 31 mars och därefter kommer inredning och konst sättas på plats. I juni 2023 öppnas badhuset för allmänheten.

Målområde: Kulturens övärld innebär att kulturmiljöerna är en tillgång för medborgarna och för kommunen som besöksmål.*Ekebyhovsslott*

Konferens- och lunchverksamheten har haft vanliga öppettider under året. Under maj och juni stabiliserades verksamheten efter pandemin och bedrevs med samma omfattning som innan. Rädda Barnen bedrev caféverksamhet under sommaren. Alla intäkter gick till Ukraina.



Hovgården

Under perioden september 2021-november 2022 har ett utvecklingsprojekt pågått med syfte att tillgängliggöra Hovgården och angränsande kulturmiljöer. Under våren invigdes Hovgårdens informationscenter och den nya världsarvsutställningen. Projekt Upptäck Hovgården följs av ett nytt projekt under perioden januari-december 2023, efter förstärkning av medel från budgetmarginalen. Projektet inriktar sig bland annat på arbetet med tillgänglighet, ett utökat samarbete med Strömma Kanalbolaget och andra aktörer, informationsspridning och marknadsföring samt att stärka det nätverk som är kopplat till världsarvet Hovgården.

Målområde: Konstnärlig gestaltning i kommunens byggda miljöer gör att dessa blir estetiskt tilltalade, ger medborgaren en upplevelse och väcker nyfikenhet.

I arbetet med Sanduddens skolas konstnärliga gestaltning är beslut om konstnär fattat. Arbetet med konstprogrammen för strandpromenaden och badhuset framskrider enligt plan.

Övrig verksamhet inom Kultur- och fritidsförvaltningen

Föreningsliv/civilsamhälle, samverkan och medborgarinflytande.

I april genomfördes i samverkan med biblioteket fem demokratidagar med riktade föreläsningar till unga och vuxna med demokratirelaterade teman, t ex konspirationsteorier och hur demokratin kan skyddas. Idélabbet bjöd in till en spelkväll och en gameshow på temat demokrati för ungdomar. Ett samarbete med samhällskunskapslärarna i åk 9 skedde inför valet. Information om kommunens olika uppdrag och verksamheter gick ut till eleverna.

Idélabbet har varit involverad i Hovgårdsprojektet avseende medborgarinflytande. Vidare har de varit en samverkanspart till Vinnova i arbetet med att utveckla en digital plattform för föreningssamverkan. Plattformen Engagera mera-Ekerö ligger på webben och ska göra det lättare att engagera sig i ideella projekt.

Prioriterade uppdrag och väsentliga händelser under året

Förstärkning av driftsbudget

Flera av nämndens uppsatta mål för 2022 handlade om att främja ett aktivt föreningsliv samt ökad tillgänglighet till anläggningar. Utifrån dessa uppdrag innehöll årets budget en förstärkning av medel till anläggningar och föreningsliv.

- Ökade medel till drift av anläggningar 2,5 mnkr har i enlighet med budget använts för ökade driftskostnader KOM-huset 0,5 mnkr samt för uppstartsarbete kring Badhuset 2 mnkr där förskjutning i arbetsprocessen lett till ett överskott på 0,9 mnkr.
- Ökade medel till föreningsstöd 100 tkr i budget har använts för ökad aktivitetsersättning under året. Föreningarna fick behålla 2019 års ersättningsnivå under pandemin, vissa föreningar har under året fått fler deltagare och har då fått ersättning även för ökningen.



Inom ramen för kommunstyrelsens ordinarie budgetposter fattades under året beslut om resursförstärkning där nämnden erhöll totalt 4,3 mnkr:

- Bidrag till Mälaröarnas ridklubb, MÄRK, på 1 290 tkr till ett ridtält.
- Bidrag till Adelsö IF med 2 000 000 kr för anläggande av ett allaktivitetshus.
- Förstärkning till Projekt Upptäck Hovgården, del 2 med 300 tkr.
- Bidrag till Färentuna ridsällskap, till förstärkning av ridstig, 150 tkr.
- Bidrag till föreningar med egna anläggningars energiförbrukning, 600 tkr.

Kommunstyrelsen beslutade under året om resursförstärkning till nämnden genom ianspråktagande av budgetmarginalen 150 tkr för bidrag till fyllnadsmassor till ridstig.

För 2022 erhöles statsbidrag på 360 tkr från Riksantikvarieämbetet som stöd i arbetet med utvecklingen av världsarvet Hovgården. Ett infocenter och den nya världsarvsutställningen invigdes i juni 2022 och projektet har förlängts till juni 2023.

Digitalisering

Kultur- och fritidsförvaltningen har antagit en digital agenda med tillhörande handlingsplan. Exempel på aktiviteter för ökad digitalisering under 2022 är: samverkan mellan bibliotek och socialtjänst i projektet "Digital senior", biblioteket har beviljats statliga utvecklingsmedel för att förstärka digitala kompetensen hos invånare. Den digitala plattformen, FRI, för bidragsansökningar har utvecklats och ett arbete har påbörjats för automatisering av tidsfördelning för säsongsbokning i idrottshallar.

Internkontroll

Internkontroll för 2022 fokuserade på hur Kultur- och fritidsförvaltningen efterlever rutinerna för integritetsskyddade personuppgifter enligt lagen om dataskyddsförordningen (GDPR).

Kontrollen följde upp att verksamheter som handhar personuppgifter ska:

- 1) Informera om hur personuppgifter hanteras innan dessa inhämtas.
- 2) Gallras personuppgifter bort inom den tid som uppgetts innan inhämtning av dessa.

Kontrollen visar att förvaltningen har upprättat tillfredsställande rutiner för efterlevnad av GDPR enligt planen.

Flyktingmottagande och integration

Idélabbet har under 2022 processlett nätverket Öar utan gränser som består av olika föreningar som arbetar för att civilsamhällets krafter ska kanaliseras till olika behov. Under våren hölls en workshop i Idélabbets regi med syftet att generera idéer och konkreta förslag på aktiviteter för den ukrainska flyktinggruppen.

Resultat av workshopen: musikfika och matlagingsgrupper, språkcafé i Mälarökyrkan, Mälarögyrnasternas öppna verksamhet, Skå IK's träningstillfällen, Röda Korsets samtalsstöd och Färingsö församlings klädinsamling är exempel på genomförda aktiviteter för flyktingar från Ukraina. Idélabbet har under året deltagit i regelbundna samverkansmöten med

representanter från evakueringsboendet och civilsamhällesaktörer, för att matcha aktiviteter mellan ukrainska flyktingar och civilsamhället.

Fritidsgården arbetar med riktade insatser till ungdomar som är nyanlända från perioden 2015 och framåt för att integrera dem i fritidsutbudet. I dag finns ca 30 nyanlända ungdomar integrerade i verksamheten. Ukrainska barn och ungdomar har deltagit i verksamhetens fritidsklubb och besök på Gröna Lund under höstlovet.

I Kulturskolans uppdrag ingår att arbeta med att integrera barn och unga med annan nationalitet än svensk. Under perioden har Kulturskolan via skolor riktat inbjudningar till ukrainska barn och unga. Inga barn eller unga från Ukraina har besökt Kulturskolan under perioden.

Biblioteket har tillgängliggjort litteratur på ryska och ukrainska i form av digitala böcker som kan nås via hemsidan. Utlån har gjorts av båda språkens litteratur. Vidare har en föreläsning om kriget i Ukraina genomförts.

3. Verksamhetsmått

Biblioteket visar en ihållande trend av minskande utlån sedan 2018. Pandemiåren 2020-2021 påverkade utlånen negativt. En viss återhämtning har skett under 2022 men nivåerna ligger fortfarande lägre än åren innan pandemin. Trenden med minskande utlån ses i hela riket och förklaras bland annat av minskande läsning generellt.

Kulturskolans elevantal har påverkats mycket av pandemin och effekten håller i sig över 2022. Elevantalet påverkas av i vilken utsträckning marknadsföring i form av konserter och prova-på-tillfällen kan genomföras terminen innan. Under 2021 begränsades möjligheterna till det på grund av pandemin.

För aktivitetsantalen i ungdomsverksamhet ses en ihållande ökande trend, med undantag för pandemiåren 2020-2021. Ökningen ses framförallt för fotboll och gymnastik.

Fritidsgårdens besöksantal för ordinarie verksamhet är tillbaka på samma nivåer som innan pandemin. En ökning från åren före pandemin av besökare på fredagskvällar ses. Fritidsgårdens målgrupp har storleksmässigt ökat med ca 150 individer sedan 2019.

Se bilaga 3.

4. Årets resultat

Det ekonomiska utfallet för året är ett mindre underskott på 0,4 mnkr. Årets bruttointäkt är 24 mnkr och bruttokostnaden 95,8 mnkr vilket är en utökning av bruttokostnaden med 10,6 mnkr eller 12,4% jämfört 2021.



Nettokostnaden 71,8 mnkr är en utökning med 6,7 mnkr eller 10,3% jämfört 2021. Rensat från budgettillskott på 2,6 mnkr (drift/uppstart anläggningar och utökat föreningsstöd) samt internhyror som ökat med 3 mnkr jämfört förra året, kvarstår en nettokostnadsökning på 1,2 mnkr eller 1,8 %.

Förvaltningen centralt inklusive nämnden visar ett underskott jämfört budget på 0,9 mnkr och enheterna visar ett överskott på 0,5 mnkr.

Förvaltningens kostnader för verksamhetsstöd överskred budget med 1,3 mnkr där 1,2 mnkr avser uppbokning av höstens aktivitetsstöd för redovisning på rätt år. Tidigare år har bokföring skett med en termins fördröjning.

Inom enheterna visar Ekebyhovs slott ett underskott på 0,5 mnkr då årets fyra första månader hade tydlig pandemieffekt. Totalt sett för perioden maj till december är det ekonomiska utfallet i nivå med budget även om livsmedelspriserna hos leverantören under året ökat med 20%. Fältverksamheten som flyttades över från Socialförvaltningen under året visar ett underskott på 0,3 mnkr.

Enheten Idrotts- och fritidsanläggningar visar ett mindre underskott på 0,1 mnkr. I det ryms ett överskott för uppstarten av badhuset med 0,9 mnkr där del av kostnaderna uppstår först nästa år samt, ett underskott för idrotts- och fritidsanläggningar 1 mnkr beroende på engångskostnader vid övertagande av drift Svanhagen under hösten 0,5 mnkr, högre kostnader för reparation av utrusning av idrottslokaler för att garantera säkerheten samt högre städkostnader.

Kulturskolan har något färre elever än 2021, men har anpassat verksamheten och visar en ekonomi i balans. Verksamheter med överskott är framför allt biblioteket 0,6 mnkr, kulturlokaler 0,3 mnkr och ungdomsverksamheten exklusive fältverksamheten 0,4 mnkr.

Verksamhetsmåttan i form av antal utlånade böcker, antal aktiviteter inom ungdomsverksamhet och besökare på fritidsgårdar har ökat jämfört 2021. Aktivitetsstödet till föreningslivet har legat kvar på 2019 års nivå till och med maj månad för att stötta föreningarna under pandemin.

Se bilaga 1.

Kostnader förtroendevalda

Total kostnad för ersättning och förlorad arbetsförtjänst, arvoden och andra förmåner till de förtroendevalda. (KFS 07:1 § 16)

(tkr)	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Avvik
Ersättningar till förtroendevalda	-301	-276	-284	8
Övriga kostnader nämnden *)	-7	-29	-66	37
Summa:	-308	-305	-350	45

*) Exkl kostnader för tjänstemannastöd, tex nämndsekreterare, pol sekreterare

Bedömning gör att den positiva avvikelsen jämfört budget är en effekt av pandemin med färre reseersättningar och lägre möteskostnad.

5. Investeringar

Årets ursprungliga investeringsbudget uppgick till 13,4 mnkr varav 1 mnkr har ianspråktagits av Tekniska nämnden avseende utemiljöer vid Träckvistavallen och Träckvista fritidsgård. Det totala utfallet för året uppgår till 3,2 mnkr där 1,8 mnkr utgörs av badhusets utrustning och inventarier, samt 0,6 mnkr badhusets konstnärliga gestaltning. Av resterande utfall på 0,8 mnkr avser 0,7 inventarier till idrottsplatser, idrottshallar och bibliotek samt 0,1 mnkr konstnärlig gestaltning Sanduddens skola. De sistnämnda inventarieinvesteringarna är avslutade under året i enlighet med budget.

Den totala avvikelsen på 9,2 mnkr utgörs främst av badhuset där 8,2 mnkr beräknas överföras till 2023 då projektet avslutas. Uppstart av projektet aktivitetsyta vid Skå Flygplats har ej prioriterats under året och 0,5 mnkr beräknas överföras till 2023 för det inledande arbetet.

Den konstnärliga gestaltningen av två bryggor i Ekerö Centrum fortlöper. Under 2021 överfördes 1,3 mnkr till Tekniska nämnden för utförande i samarbete med utvald konstnär. Ett krav om bygglov för bryggorna har tillkommit, beräknad tillkommande budget uppgår till 0,6 mnkr vilket är inkluderat i 2023 års investeringsbudget för konstnärlig gestaltning. Projektet beräknas vara slutfört 2023.

Ett inledande arbete har gjorts avseende den nya skolan i Sandudden där en konstnär har utsetts för den konstnärliga gestaltningen. Projektet fortlöper parallellt med byggnationen av skolan de kommande åren.

Se bilaga 4.

6. Framåtblick

Inför verksamhetsår 2023 har Kultur- och fritidsstaben identifierat utmaningar och utvecklingsområden som ligger inom nämndens verksamhetsområden.

Badhusets öppnande. Under våren 2023 öppnas kommunens första simhall. De första åren förväntas vara läroår då samtliga delar i organisationen ska etableras. Under kommande treårsperiod ska en löpande och noggrann uppföljning av kostnader, intäkter, antal besökare och arbetssätt dokumenteras för att driften så fort som möjligt ska effektiviseras i högsta möjliga grad.

Övertagande av nya verksamheter - Idrottsanläggningar, gymnastiksalor och lokaler.

Under kommande mandatperiod kommer en succesiv övergång av ansvar för idrottsanläggningar att ske i samband med driftsättning. Utmaningen för Kultur- och fritidsförvaltningen blir att med nuvarande personalresurser möta de ökade volymer som

övertagandet innebär och upprätthålla förväntad servicenivå. Under mandatperiod 2023-2026 kommer Kultur- och fritidsförvaltningen kartlägga vilka kostnader som medföljer övertagandet. Vidare ska ansvarsfördelningen mellan Kultur- och fritidsförvaltningen och Stadsbyggnadsförvaltningen klargöras.

Kultur- och fritidsnämndens roll i stadsplaneringen. För att säkra att invånarnas möjlighet till kultur- och fritidsaktiviteter omhändertas i planeringen av nya bostadsområden och i kommunens utveckling generellt krävs att Kultur- och fritidsförvaltningen är en tydlig samverkanspart med Stadsbyggnadsförvaltningen i olika planeringsprocesser. Ett bevakningsområde är Ekebyhovsdalen och Jungfrusundsåsen.